

รูปแบบและวิธีการดำเนินงานการประกันภัยอิสลาม (ตะกาฟูล)
ในประเทศไทย
Model and Operations of Islamic Insurance (Takaful)
in Thailand

อับบาส หลับด้วง *

นักศึกษาหลักสูตรปริญญาตรีบัณฑิต

สาขาวิชาอิสลามศึกษา คณะวิทยาการอิสลาม

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

ฉวีช น้อยผอม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะวิทยาการอิสลาม

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

***Corresponding Author E-mail:** 6120430004@psu.ac.th

Received: December 2, 2021

Revised: March 8, 2022

Accepted: June 17, 2022

Available: June 30, 2022

Abstract

The Islamic Insurance (Takaful) industry has grown steadily over the past several decades. Takaful products are in demand in Muslim countries and countries with Muslim minority. The demand for products in the market tends to be quite high. However, there is little understanding of Takaful industry. The purpose of this research was to study the pattern and implementation of Takaful used in Thailand. The research uses qualitative research methodology, using tools from academic document sources. Related research Documentary and in-depth interviews from 6 key informants.

The results of the study found that There are several forms of Takaful operations, namely Mudarabah, Wakalah, and a mix of Mudarbah and Wakalah. But the one that is used in Thailand is the Mutarabah style. Implementing Takaful Fundamentally, the project participants are primarily for investment purposes. The Wakalah operation model is Management contracts where participants who require the fund manager to operate on their behalf are (Wakil) and follow the established guidelines. Takaful is based on the principle of voluntary contributions (Ta'awun) and voluntary donations (Tabarru), with four basic elements: (1) sincerity, (2) integration of conditions. Shariah (3) Morality and ethics in conducting business (4) No elements that are contrary to Shariah.

Keywords:

Islamic Insurance, Model and Operations of Takaful, Thailand

บทคัดย่อ

อุตสาหกรรมการประกันภัยอิสลาม (ตะกาฟูล) มีการเติบโตอย่างต่อเนื่องในช่วงหลายทศวรรษที่ผ่านมา ผลิตรหัสตะกาฟูลเป็นผลิตรหัสที่มีความต้องการในประเทศมุสลิมและประเทศที่มีมุสลิมเป็นชนกลุ่มน้อย ซึ่งความต้องการผลิตรหัสในตลาดมีแนวโน้มที่ค่อนข้างสูง อย่างไรก็ตามความเข้าใจเกี่ยวกับอุตสาหกรรมตะกาฟูลยังมีความเข้าใจที่ยังน้อย การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบและการดำเนินการของตะกาฟูลในประเทศไทย โดยการวิจัยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ใช้เครื่องมือจากแหล่งข้อมูลเอกสารวิชาการ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (Documentary) และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) จากผู้ให้ข้อมูลหลักจำนวน 6 ราย

ผลการศึกษาพบว่า รูปแบบการดำเนินงานตะกาฟูลมีหลายรูปแบบ ได้แก่ มุฎอโรบะฮ์ วากาละฮ์ และผสมระหว่างมุฎอโรบะฮ์และวากาละฮ์ แต่ที่นิยมใช้ในประเทศไทยคือ รูปแบบมุฎอโรบะฮ์ การดำเนินงานตะกาฟูล โดยพื้นฐานผู้เข้าร่วมโครงการจะมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อการลงทุน ส่วนรูปแบบการดำเนินงานวากาละฮ์คือ สัญญาการจัดการที่ผู้เข้าร่วมที่ต้องการให้ผู้จัดการกองทุนดำเนินงานแทนพวกเขาเป็น (Wakil) และทำตามแนวทางที่ตั้งไว้ ตะกาฟูลตั้งอยู่บนหลักการของความสมัครใจที่จะช่วยเหลือซึ่งกันและกัน (Ta'awun) และการบริจาคโดยสมัครใจ (Tabarru) โดยมีองค์ประกอบพื้นฐาน 4 ประการคือ (1) ความจริงใจ (2) การบูรณาการเงื่อนไข

ชารีอะฮ์ (3) การมีศีลธรรมและจริยธรรมดำเนินธุรกิจ (4)
ไม่มีองค์ประกอบที่ขัดต่อชารีอะฮ์

คำสำคัญ:

การประกันภัยอิสลาม, รูปแบบและการ
ดำเนินงานของตะกาฟูล, ประเทศไทย

ความเป็นมาของการวิจัย

อิสลามเป็นศาสนาแห่งทางนำของชีวิต ปรัชญา ความเชื่อ ที่ฝังแน่นในวัฒนธรรม ศาสนาเป็นความเชื่อที่ถูกปลูกฝังมาตั้งแต่วัยเยาว์ และผู้คนค่อย ๆ เข้าใจมากขึ้นจากคำสอน (Mokhlis, 2009; Khraim, 2010; Alam and Sayuti, 2011; Wilson, 2012) ศาสนาเป็นองค์ประกอบของวัฒนธรรมที่แพร่อยู่ในสังคมและแทรกซึมอยู่ในชีวิตของแต่ละคน (Khraim, 2010) ศาสนาเป็นหนึ่งในปัจจัยทางสังคมที่มีอิทธิพลต่อชีวิตของผู้ที่มีความศรัทธา อิสลามเป็นศาสนาที่กำหนดหลักการเกี่ยวกับระบบเศรษฐกิจ สังคม วิธีการทำธุรกิจ และหลักการศาสนาที่บ่งชี้บทบาทสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจ อิสลามปฏิเสธแนวคิดที่สนับสนุนกิจกรรมทางธุรกิจที่มีองค์ประกอบ ดอกเบี้ย (Riba) การพนัน (Maisir) และความไม่แน่นอน (Gharar) ซึ่งถือเป็นสิ่งต้องห้าม (Amin et al, 2011)

ประกันภัยอิสลามเป็นผลิตภัณฑ์ซึ่งตั้งอยู่บนพื้นฐานของการปฏิบัติตามหลักซารีอะฮ์ ตะกาฟูลเป็นแนวคิดที่แตกต่างจากการประกันแบบสากล มีรูปแบบที่ขัดกับหลักซารีอะฮ์เนื่องจากมี ดอกเบี้ย (Riba) การพนัน (Maisir) และความไม่แน่นอน (Gharar) ซึ่งถือเป็นสิ่งต้องห้าม ประกันภัยอิสลามเป็นประกันภัยทางเลือกหนึ่ง ซึ่งนำเสนอรูปแบบของการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ในการเสริมสร้างความดีและคุณธรรม โดยการช่วยเหลือสมาชิกในกลุ่มเมื่อประสบกับความยากลำบาก ในทัศนะ Billah (2000) คำว่า Takaful มาจากคำภาษาอาหรับ " kafala " ซึ่งหมายถึงการรับประกันดูแล หรือไว้วางใจ ส่วน Tabarru' มาจากคำนามภาษาอาหรับที่หมายถึงการบริจาค ในความสัมพันธ์กับเรื่องนี้โดยผู้เข้าร่วมตกลงที่จะมีส่วนร่วมในฐานะ tabarru' จึงทำให้เขาสามารถปฏิบัติตามภาระหน้าที่ของเขาในการช่วยเหลือซึ่งกันและกันและการรับประกันร่วมกันเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไป

มณฑา อูรูศ (2559) ศึกษาประวัติความเป็นมาของตะกาฟูล พบว่า แนวคิดการประกันภัยถือกำเนิดขึ้นตั้งแต่สมัยก่อนอิสลาม

ตะกาฟูลได้รับความสนใจอีกครั้งในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา จากการขยายตัวของการเงินอิสลามไปยังภูมิภาคต่างๆ ทั่วโลก โดยตะกาฟูลนั้นตั้งอยู่บนฐานของการช่วยเหลือและร่วมมือระหว่างผู้รับประกันและผู้ทำประกัน ตะกาฟูลสมัยใหม่ถือกำเนิดขึ้นเป็นทางการครั้งแรกในประเทศซูดาน ในปี พ.ศ.2522 โดยบริษัทตะกาฟูลแห่งแรกคือ Sudanese Islamic Insurance Company อย่างไรก็ดีในช่วงแรกบริษัทยังไม่ได้รับการรับรองอย่างเป็นทางการจาก The Organization of the Islamic Cooperation (OIC) สามารถออกผลิตภัณฑ์ประกันภัยที่ถูกต้องตามหลักชารีอะฮ์ในรูปแบบตะกาฟูล อย่างไรก็ดีสำหรับประเทศไทย ซึ่งมีประชากรนับถือศาสนาอิสลามน้อยกว่าร้อยละ 5 ซึ่งประชากรชาวไทยมุสลิมนั้นมีกฎข้อปฏิบัติตามหลักชารีอะฮ์ในการใช้บริการทางการเงินที่แตกต่างออกไป ศาสนาอิสลามห้ามมิให้มีการทำธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับดอกเบี้ย การพนัน และความไม่แน่นอน เพราะขัดต่อศีลธรรม (พงศธรพีพร อสภากกร และคณะ, 2553)

สำหรับการประกันภัยอิสลามในประเทศไทยเริ่มมีตะกาฟูลครั้งแรก เปิดให้บริการกับประชาชนเมื่อปี 2549 โดยสภาพปัญหาของประชากรชาวไทยมุสลิมยังขาดวัฒนธรรมการออมและการลงทุน การลงทุนของมุสลิมที่ผ่านมาเป็นรูปแบบจำกัดทางด้านหลักการชารีอะฮ์ (ชฎิล โรจนานนท์ และคณะ, 2553) ซึ่งทำให้จุดประกายและความสนใจของชาวมุสลิมในการศึกษาหลักการของตะกาฟูล และเริ่มใช้บริการเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ มาเป็นทางเลือกใหม่ที่จะปฏิบัติให้ถูกต้องตามหลักการอิสลามในเรื่องประกันภัย ด้วยเหตุนี้เองบริษัทประกันภัยทั่วไปในประเทศไทยจึงเล็งเห็นความสำคัญและเข้าใจหลักการอิสลามที่ชาวมุสลิมจำเป็นต้องปฏิบัติเพื่อรักษารฐานลูกค้ำเดิมที่เป็นมุสลิมเอาไว้เพื่อแสวงหาลูกค้ำใหม่ชาวมุสลิมที่ต้องการปฏิบัติตามหลักศาสนา บริษัทประกันในประเทศไทยเปิดบริการผลิตภัณฑ์ตะกาฟูลขึ้นมา โดยใช้หลักการ 1 บริษัท 2 ระบบ เป็นการแยกการบริหารส่วนต่างๆ จึงทำให้

ผลิตภัณฑ์ตะกาฟูลออกมาอย่างชัดเจน

การศึกษาครั้งนี้ได้มีการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ การสังเคราะห์ และงานวิจัยที่เกี่ยวกับรูปแบบและวิธีการดำเนินงาน ตะกาฟูล เพื่อเป็นข้อมูลในการสร้างความเข้าใจที่ดีเกี่ยวกับรูปแบบและ วิธีการดำเนินงานตะกาฟูลในอุตสาหกรรมตะกาฟูลของประเทศไทย สามารถใช้แหล่งข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าเพื่อนำประยุกต์ใช้ สามารถ นำบทความนี้มาสร้างกลยุทธ์และนโยบายเพื่อการพัฒนาอุตสาหกรรม ตะกาฟูลในประเทศไทย

วัตถุประสงค์

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบการดำเนินงานของ ธุรกิจตะกาฟูลในประเทศไทย

วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพประกอบด้วยสาระ สำคัญเกี่ยวกับรูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ซึ่งประกอบด้วย 2 ส่วน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1.1) การวิจัยเอกสาร (Documentary Research)

การวิจัยในครั้งนี้ใช้เอกสารแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) โดยรวบรวมและทบทวนบทความจากแหล่งข้อมูลเอกสารวิชาการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (Documentary) ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยผู้วิจัยเลือกในบริบทที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานตะกาฟูล โดย ผู้วิจัยเลือกตะกาฟูลทั้งในบริบทของรูปแบบแนวคิดและการดำเนินงาน

ตะกาฟูล ด้วยการวิเคราะห์ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากนั้นจึงนำข้อมูลมาสังเคราะห์เพื่อหารูปแบบและวิธีการดำเนินงานในอุตสาหกรรมตะกาฟูล

1.2) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview)

1.2.1) ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants)

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพนั้นมี 2 กลุ่ม โดยเลือกแบบเจาะจง คือ กลุ่มที่ 1 ผู้บริหารซึ่งเกี่ยวข้องในการจัดการด้านตะกาฟูล จำนวน 4 ราย ระดับผู้อำนวยการและรองผู้อำนวยการทางด้านกลุ่มงานประกันภัยอิสลาม กลุ่มที่ 2 นักวิชาการด้านการเงินอิสลาม ซึ่งมีประสบการณ์ด้านกรวิจัยและสอนในรายวิชาที่เกี่ยวกับหลักการตะกาฟูลในระดับมหาวิทยาลัย จำนวน 2 ราย รวม 6 ราย

1.2.2) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

ผู้วิจัยจะทำการจัดระเบียบข้อมูลเพื่อให้เกิดความสะดวกและถูกต้องในการใช้ข้อมูล โดยดำเนินการถอดเทปจากการสัมภาษณ์เชิงลึก และบรรณาธิกรข้อมูล ซึ่งประกอบด้วยกรเขียนบันทึกพร้อมสรุปและจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ แยกประเภทตามแหล่งที่มาของข้อมูล ทั้งจากกลุ่มผู้บริหารและนักวิชาการด้านการเงินอิสลาม พร้อมจำแนกแยกตามกลุ่มบริษัทตะกาฟูล ลำดับต่อมาดำเนินการจัดระเบียบเนื้อหาข้อมูลผ่านการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยจำแนกประเภทข้อมูลเป็นหมวดหมู่ และดำเนินการให้รหัสข้อมูล (Coding) ผู้วิจัยขั้นตอนสุดท้ายในการดำเนินการคือ การหาข้อสรุปตีความ ตรวจสอบข้อสรุป และตีความว่ามีความถูกต้องเพียงใด

2. การพิทักษ์สิทธิผู้ให้ข้อมูล

ผู้วิจัยมีการปกปิดข้อมูลส่วนตัวของผู้ให้ข้อมูล เช่น ชื่อและนามสกุลจริงของผู้ให้ข้อมูล โดยก่อนการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้วิจัยจะขออนุญาตกลุ่มผู้ให้ข้อมูลและขออนุญาตดำเนินการสัมภาษณ์ รวมถึงแจ้งการพิทักษ์สิทธิผู้ให้ข้อมูลได้รับทราบ และภายหลังการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยจะให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ตรวจสอบสิ่งที่ผู้วิจัยบันทึกทุกครั้งโดยกระบวนการพิทักษ์สิทธิ

ผู้ให้ข้อมูลเหล่านี้ ผู้วิจัยทำหน้าที่ขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลไปยังกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักทั้ง 6 ราย โดยเป็นเอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมวิจัย และให้ผู้ให้ข้อมูลหลักลงชื่อยอมรับ รวมทั้งเอกสารยินยอมเข้าร่วมวิจัย

ผลการวิจัย

การประกันภัยเป็นแนวคิดที่มีการโอนความเสี่ยงของการสูญเสียให้กับผู้ประกันตน (บริษัท ประกันภัย) การประกันภัยถูกออกแบบมาเพื่อปกป้องทางการเงินบุคคล บริษัท และหน่วยงานอื่นๆ จากความสูญเสียที่ไม่คาดคิด ซึ่งการดำเนินงานของการประกันแบบสากลมีองค์ประกอบของดอกเบี้ย (Riba) ความคลุมเครือ (Gharar) และการพนัน (Maisir) (Maizaitulaidawati, M.H. & Asmak A.R, 2016) รูปแบบของการประกันภัยแบบสากลจึงไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์และเจตนารมณ์ของชารีอะฮ์ ดังนั้นตะกาฟูลเป็นจึงเป็นสิ่งจำเป็นในการพยายามที่จะให้ทางเลือกที่มีรูปแบบที่มีความสอดคล้องกับหลักการชารีอะฮ์ และตั้งอยู่บนพื้นฐานของความร่วมมือซึ่งกันและกัน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1.แนวคิดตะกาฟูล

Zainuddin and Noh (2013) ได้กล่าวว่าการเกิดขึ้นของระบบประกันภัยอิสลามเป็นส่วนหนึ่งของนโยบายการประกันภัยอิสลาม ซึ่งชาวมุสลิมมีข้อจำกัดในการใช้บริการผลิตภัณฑ์ประกันภัยแบบสากลเพราะหลักการประกันภัยแบบสากลมีการดำเนินงานที่ขัดต่อหลักการอิสลาม Billah (2000) โดยแนวคิดตะกาฟูลนั้นต้องมีการดำเนินงานที่ได้มาจากแหล่งข้อมูลพื้นฐานของกฎหมายอิสลาม ได้แก่ อัลกุรอาน และซุนนะฮ์ และแหล่งทุติยภูมิ ได้แก่ อิจมา อิจติฮาดตามลำดับ นอกจากนี้ยังระบุว่านโยบายการประกันภัยอิสลามต้องมีความสอดคล้องกับหลักการชารีอะฮ์

ระบบการตะกาฟูลเป็นไปตามจรรยาบรรณแห่งวิถีชีวิตอิสลาม มีพื้นฐานลักษณะของความจริงใจ และการปฏิบัติตามหลักซารีอะฮ์ ทั้งคุณลักษณะทางศีลธรรมการดำเนินงานและองค์ประกอบของสัญญา ประกันภัย เป็นแนวคิดที่มีพื้นฐานมาจากการทำธุรกรรมทางการเงิน อิสลาม ซึ่งตะกาฟูลเป็นธุรกรรมทางการเงินที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของ ความร่วมมือซึ่งกันและกัน ระหว่างสองฝ่ายเพื่อปกป้องผู้ถือ กรรมธรรม์จากความเสียหายด้านวัตถุและการเงินในอนาคตที่ไม่คาดคิด ผู้ให้สัมภาษณ์แนวคิดตะกาฟูล โดยกล่าวว่า

“ระบบตะกาฟูลเป็นแนวคิดของการร่วมมือกาปกป้อง ความรับผิดชอบและการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน”
 ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 1
 ผู้ให้สัมภาษณ์ให้ความหมายแนวคิดตะกาฟูลที่ คล้ายกัน

“การทำตะกาฟูลยังมีส่วนในการช่วยเหลือสมาชิกทำ นอื่น ๆ ที่อยู่ในโครงการตะกาฟูล เมื่อพวกเขาประสบ ความเดือดร้อน หรือการสูญเสีย เพราะหัวใจของตะ กาฟูล คือ การช่วยเหลือซึ่งกันและกันในหมู่สมาชิก”
 ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 2

หลักการตะกาฟูลมีแนวคิดของสัญญาคือ ความร่วมมือซึ่งกัน และกันในการดำเนินการ ซึ่งแนวคิดของความร่วมมือซึ่งกันและกัน ถูก นำมาใช้สำหรับผู้เข้าร่วมโครงการตะกาฟูล โดยตกลงที่จะมีส่วนร่วม ร่วมกันเพื่อตะบรฺรูฮฺ (บริจาค) กองทุนเพื่อรับประกันซึ่งกันและกัน และ ป้องกันเพื่อการสูญเสียที่กำหนดหรือความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นใดๆ ของ พวกเขา ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวว่า

“ธุรกิจตะกาฟูลมีส่วนสำคัญอย่างมากในการช่วยเหลือคนที่เดือดร้อน และการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันในสังคม นอกจากประโยชน์ในโลกนี้แล้ว หวังเป็นอย่างยิ่งว่าการทำตะกาฟูลจะยังประโยชน์กับสมาชิกตะกาฟูลและทุก คนที่ช่วยผลักดันในวันอาคิเราะห์” ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 3

ในทำนองเดียวกันผู้ให้สัมภาษณ์อีกคนกล่าวว่า

“การสร้างหลักประกันตะกาฟูลเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับครอบครัวของมุสลิมทุกระดับชั้น โดยมุสลิมทุกคนสร้างหลักประกันตะกาฟูลตามความสามารถของตน มีน้อยทำน้อย มีมากทำมาก เพื่อเป็นสวัสดิการแก่ตนเองและครอบครัว เมื่อความสูญเสียมาประสบกับตัวเรา เราสามารถมั่นใจได้ว่า ครอบครัวของเราจะมีทุนทรัพย์ช่วยเหลือ ประดับประดา และใช้ยังชีพต่อไปในอนาคต” ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 4

ผู้ให้สัมภาษณ์อีกคนกล่าวว่า

“ผลิตภัณฑ์ของตะกาฟูลมีความตระหนักในแนวคิดศอดตะเกาะฮฺ และตะบรฺรฺฮฺ สมาชิกมีเจตนาที่จะหลีกเลี่ยงความคลุมเครือ การพนัน และดอกเบี้ย ซึ่งเป็นสิ่งต้องห้ามในหลักการอิสลาม” ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 5

ผู้ให้สัมภาษณ์ยอมรับเป็นเอกฉันท์ว่าในฐานะมุสลิมพวกเขา มีหน้าที่สนับสนุนและพยายามปกป้องหน้าที่ทางศาสนา สิ่งนี้ดูเหมือนจะชี้ให้เห็นว่าการรับประกันหน้าที่ในการหาช่องทางในการปกป้องศาสนาและชีวิต ถือได้ว่าเป็นการเคารพกิตติต่ออัลลอฮฺ (อิบาดะห์) ซึ่งจุดยืนของศาสนาอิสลามที่ห้ามองค์ประกอบ ได้แก่ (1) ดอกเบี้ยคือ ดอกผลที่เกิดจากการให้กู้ (สัญญาเงินกู้) ซึ่งมีความแตกต่างจากกำไร

ส่วนกำไรคือ ผลตอบแทนจากต้นทุนในการทำการค้า (สัญญาซื้อขาย) และการลงทุน (สัญญาร่วมลงทุน) (2) ความคลุมเครือคือ ความไม่แน่นอนในสัญญาเป็นการแลกเปลี่ยนที่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือหลายฝ่ายล่อลวง ความไม่รู้ขององค์ประกอบสำคัญของการแลกเปลี่ยน (3) การพนันคือ การละเล่นหรือกิจกรรมทุกชนิดที่มีวัตถุประสงค์ เพื่อให้ได้เงิน หรือสิ่งอื่นใดมาด้วยวิธีการเสี่ยงโชค การทำนายหรือการคาดเดาผลที่เกิดขึ้นในอนาคต ปัจจัยเหล่านี้ฝังอยู่ในการประกันภัยแบบสากล การโกงและการเอาเปรียบในการทำธุรกรรมทางการเงินเป็นสิ่งต้องห้าม การใช้เล่ห์เหลี่ยม การใช้ความฉลาดของตนเพื่อให้ได้มาซึ่งทรัพย์สินของผู้อื่นโดยมิชอบถือว่าเป็นความอธรรมอย่างหนึ่ง ซึ่งตะกาฟูลเป็นระบบประกันที่มีความสอดคล้องกับกฏชาริอะฮ์ และเป็นสิ่งจำเป็นอย่างมากที่นักวิชาการด้านการเงินอิสลามควรกำหนดนโยบายการประกันภัยที่สามารถดึงดูดชาวมุสลิมและเป็นประกันภัยทางเลือกสำหรับทุกคน โดยอาศัยแนวคิดตะกาฟูลภายใต้หลักการหลักสามประการที่แสดงถึงคุณธรรมของศาสนาอิสลาม (1) ความร่วมมือ เป็นหนึ่งในคุณธรรมที่สำคัญที่สุดของศาสนาอิสลามที่ได้รับการกล่าวถึงในอัลกุรอานและคำพูดของศาสดามุฮัมมัดที่กระตุ้นให้ชาวมุสลิมนำไปใช้กับพฤติกรรมและธุรกรรมของพวกเขาในทุกช่วงชีวิต (2) ความรับผิดชอบเป็นภาระผูกพันจากผู้รับประกันภัยต่อผู้เอาประกันภัยในการสูญเสียทางการเงินและสาระสำคัญนอกเหนือไปจากความเห็นอกเห็นใจแสดงให้คนอื่นเห็นซึ่งเป็นคุณธรรมอีกประการหนึ่งของศาสนาอิสลาม (3) การแบ่งปันซึ่งกันและกัน ทั้งหมดเหล่านี้ถือเป็นพื้นฐานและมีความจำเป็นต่อระบบตะกาฟูล

2. ประเภทการดำเนินงานของตะกาฟูล

อุตสาหกรรมตะกาฟูลในประเทศไทยเริ่มต้นเมื่อ พ.ศ.2549 โดยบริษัท ฟินันซ่าประกันชีวิต (ปัจจุบันคือบริษัทฟิลลิปประกันชีวิต) ได้เป็นผู้บุกเบิกและพัฒนามาตรธรรมประกันชีวิตฉบับแรกที่สอดคล้องกับหลักชาริอะฮ์ ตะกาฟูลได้ขยายตัวอย่างต่อเนื่องจากนั้นเป็นต้นมาทั้งทางด้าน

ปริมาณและอัตราการเติบโต โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลังจากวิกฤติของการเงินและเศรษฐกิจโลกในช่วงปี พ.ศ.2551 ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อตอบสนองความต้องการของชาวไทยมุสลิมที่มีการประกันภัยที่ต้องตามหลักการชารีอะฮ์ ในช่วงปีแรกของอุตสาหกรรมตะกาฟูลในประเทศไทยคือการสร้างความเข้าใจ ความตระหนักรู้ของประชาชนในการดำเนินงานของตะกาฟูลซึ่งประเภทการดำเนินงานของตะกาฟูลในประเทศไทยได้นำรูปแบบการดำเนินงานธุรกิจมาจากประเทศมาเลเซีย โดยรูปแบบการดำเนินงานด้านการจัดการความเสี่ยงของธุรกิจตะกาฟูลมีระบบการรับประกันร่วมกันระหว่างผู้ซื้อประกัน จึงไม่มีการถ่ายโอนความเสี่ยงระหว่างผู้เอาประกันและผู้รับประกันแต่จะมีการแบ่งปันความเสี่ยงร่วมกันระหว่างผู้ซื้อประกัน ซึ่งจะมีความแตกต่างจากระบบประกันภัยทั่วไปคือ ระบบการถ่ายโอนความเสี่ยงจากผู้เอาประกันมายังผู้รับประกัน โดยผู้รับประกันเรียกเก็บค่าเบี้ยประกันเป็นการตอบแทนส่วนความสัมพันธ์ระหว่างผู้เอาประกันและบริษัทซึ่งตะกาฟูลผู้ซื้อประกันบริจาคเงินเข้ากองทุนร่วมกันเพื่อนำไปช่วยเหลือผู้ซื้อประกันคนอื่น ๆ ที่ประสบปัญหาในอนาคต ค่าสินไหมทดแทนจะถูกแบ่งปันกันระหว่างผู้ซื้อประกัน ซึ่งบริษัทตะกาฟูลจะไม่ใช่ผู้เล่นพนันแต่เป็นเพียงผู้บริหารจัดการเงินทุนประกัน บริษัทตะกาฟูลจะนำเงินบริจาคของผู้ซื้อประกันไปลงทุนในหลักทรัพย์ที่ไม่อ้างอิงดอกเบี้ยเพื่อให้สอดคล้องกับหลักการของศาสนาอิสลาม ซึ่งผู้ให้สัมภาษณ์ได้กล่าวว่า

“การดำเนินงานธุรกิจในประเทศไทยได้นำรูปแบบการดำเนินงานธุรกิจมาจากประเทศมาเลเซีย ซึ่งรูปแบบที่นำมาที่มีความสอดคล้องกับบริบทของไทยมี 2 รูปแบบ คือ รูปแบบมูออรอบะฮ์ และรูปแบบวากาละฮ์”
ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 2

สรุปได้ว่ารูปแบบการดำเนินงานของอุตสาหกรรมตะกาฟูลในประเทศไทยนั้นมีสองรูปแบบ คือ รูปแบบมูฏอโรบะฮ์ และรูปแบบวาการละฮ์ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

2.1 รูปแบบมูฏอโรบะฮ์

การดำเนินงานตะกาฟูลในประเทศไทยได้นำหลักมูฏอโรบะฮ์เป็นรูปแบบแรกในการดำเนินงานอุตสาหกรรมตะกาฟูล ซึ่งรูปแบบมูฏอโรบะฮ์เป็นสัญญาหุ้นส่วนโดยฝ่ายหนึ่งให้ทุน (Rabbal-mal) ในขณะที่อีกฝ่ายหนึ่งมีทักษะในการดำเนินงาน (Mudharib) หากมีกำไรจะใช้ร่วมกันตามอัตราส่วนที่ตกลงกันไว้ล่วงหน้า หากเกิดความสูญเสียทางการเงินใดๆ ผู้ที่จะแบกรับภาระการขาดทุนคือ ผู้ให้ทุน ในขณะที่ผู้จัดการกองทุนจะแบกรับภาระการขาดทุนของความพยายามและแรงงาน

รูปแบบมูฏอโรบะฮ์ การดำเนินงานตะกาฟูลโดยพื้นฐานผู้เข้าร่วมโครงการจะมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อการลงทุน ผู้จัดการกองทุนจะต้องดำเนินการลงทุนที่สอดคล้องกับชาริอะฮ์ซึ่งกำไรจากกิจกรรมการลงทุนจะถูกแบ่งปันระหว่างทั้งสองฝ่ายตามอัตราส่วนที่ได้กำหนดไว้สำหรับการใช้รูปแบบมูฏอโรบะฮ์จะมีข้อบกพร่องในการบริหารจัดการกองทุนบริจาค เนื่องจากบริษัทสามารถรับผลประโยชน์จากการแบ่งกำไรในการลงทุนเท่านั้น ซึ่งบางครั้งอาจมีปริมาณไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่ายที่มีการจ่ายออกไป ซึ่งรูปแบบมูฏอโรบะฮ์จะมีจุดด้อยที่กองทุนบริจาคซึ่งการจ่ายค่าสินไหมทดแทนใช้หลักการบริจาคเงินช่วยเหลือซึ่งกันและกันระหว่างสมาชิก หากสมาชิกคนหนึ่งคนใดประสบปัญหาและต้องการเงินสินไหมทดแทนจะได้รับเงินบริจาคจากสมาชิกคนอื่นๆ ซึ่งไม่ขัดกับหลักการศาสนาอิสลามในด้านความคุ้มครอง โดยผู้ให้สัมภาษณ์ได้กล่าวว่า

“สำหรับการใช้กฎอรรถบะฮฺเพียงอย่างเดียว จะมีข้อบกพร่องในการบริหารจัดการกองทุนบริจาค เนื่องจากบริษัทจะสามารถรับผลประโยชน์จากการแบ่งกำไรในการลงทุนเท่านั้น ซึ่งบางครั้งอาจมีปริมาณไม่เพียงพอกับการจ่ายออกไป” ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 2

2.2 รูปแบบวากาละฮ์

วากาละฮ์เป็นคำภาษาอาหรับหมายถึง การอนุญาติและการเพิ่มขีดความสามารถ โดยแนวคิดดังกล่าวจะมีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งได้แต่งตั้งบุคคลอื่นที่จะทำงาน ในฐานะผู้จัดการกองทุน (Mudharib) ซึ่งการลงทุนจะต้องมีความสอดคล้องกับชารีอะฮ์ การตอบแทนการให้บริการบริษัทตะกาฟูลมีสิทธิคิดค่าธรรมเนียม ซึ่งการคิดผลตอบแทนนั้นได้มีการคิดไว้ล่วงหน้าและคำนวณเป็นเปอร์เซ็นต์ของเงินสมทบที่จ่ายโดยผู้เข้าร่วม เงินจาก ค่าธรรมเนียมวากาละฮ์ใช้เพื่อจ่ายค่าบริการดำเนินการของตะกาฟูล ค่าธรรมเนียม จะถูกหักไปยังกองทุนผู้จัดการกองทุนเพื่อเป็นรายได้ให้กับบริษัทตะกาฟูล อีกส่วนหนึ่งของค่าธรรมเนียมจะถูกโอนไปยังกองทุนตะกาฟูลเพื่อจ่ายค่าสินไหมทดแทน รูปแบบวากาละฮ์ โดยบริษัทประกันทำหน้าที่เป็นเหมือนนายหน้า (Agency) เพื่อเป็นตัวแทนในการทำธุรกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับกองทุนที่ผู้ซื้อประกันได้บริจาคร่วมกัน บริษัทประกันสามารถบริหารจัดการกองทุน โดยแยกระหว่างเงินบริจาคที่ได้รับจากค่าเบี้ยประกันและเงินสะสมของผู้ซื้อประกันเพื่อนำไปลงทุน โดยผู้ให้สัมภาษณ์ได้กล่าวว่า

“รูปแบบการบริการผลิตภัณฑ์ตะกาฟูลของประเทศไทย จะใช้หลักการ 1.อัลวะกาละฮ์ บิลอัญญะริ (การมอบหมายให้ดำเนินการพร้อมจ่ายค่าตอบแทน 2. อัตตะบ์รฺรฺวะฮ์ (การบริหารทำบุญ) 3.การฮิบะฮ์ (การยกให้) ทั้งสามหลักการนี้มีความ

เหมาะสมนำมาประยุกต์ใช้ กับบริบทของประเทศไทย”

ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 1

ในการทำงานเดียวกันผู้ให้สัมภาษณ์อีกคนกล่าวว่า

“สิ่งจุดเด่นของรูปแบบการดำเนินงานวากาละฮ์คือ ความโปร่งใสในการดำเนินงาน ซึ่งเน้นกลุ่มตลาดมุสลิมโดยตรง” ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 6

ผู้ให้สัมภาษณ์อีกคนกล่าวว่า

“จุดเด่นของบริษัทคือการมีเงินปันผล กองทุนเพื่อการบริจาครวมเป็นกองกลาง ส่วนหนึ่งเก็บไว้เพื่อเมื่อลูกค้าเรียกร้องค่าเสียหาย อีกส่วนนำเงินไปลงทุน เมื่อได้รับกำไรก็จะนำมาเก็บไว้ในกองทุนเรียกร้องค่าเสียหาย ส่วนนี้คือประกันแบบออมทรัพย์ เหมือนกองกลางที่ลงทุนให้กับลูกค้า ซึ่งมีความคล้ายกับการทำประกันควบการลงทุน” ผู้ให้สัมภาษณ์ลำดับที่ 5

อภิปรายผล

ตะกาฟูล เกิดขึ้นครั้งแรกในประเทศชูดานเมื่อ ค.ศ.1979 (Husin and Rahman, 2013) ตะกาฟูลตั้งอยู่บนหลักการของความสมัครใจที่จะช่วยเหลือซึ่งกันและกัน (Ta'awun) และการบริจาคโดยสมัครใจ (Tabarru) (Hussain and Pasha, 2011) การช่วยเหลือซึ่งกันและกันในที่นี้หมายความว่าผู้บริโศคที่เข้าร่วมในตะกาฟูลเป็นทั้งผู้ประกันตนและผู้เอาประกันภัย (ผู้รับผลประโยชน์ในกรณีที่มีการเรียกร้อง) ค่านิยมทางสังคมเช่น ศาสนา วัฒนธรรมและวิถีชีวิตมีผลต่อการตัดสินใจของบุคคลในด้านการตลาดและกิจกรรมส่งเสริมการขายต่างๆ ในอุตสาหกรรมประกันภัยค่านิยมดังกล่าวมีบทบาทสำคัญอย่างมากเนื่องจากเป็นตัวกำหนดพัฒนาการของอุตสาหกรรมประกันภัยตะกาฟูล ปัจจัยทางวัฒนธรรมอาจมีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญต่อ

ความต้องการความคุ้มครองการประกันภัย นอกจากนี้ยังขึ้นอยู่กับว่าธุรกิจประกันภัยดำเนินงานอย่างไรเนื่องจากความเชื่อทางศาสนาอาจส่งผลกระทบต่อยอดขายและผลการดำเนินงานของอุตสาหกรรมธุรกิจประกันภัย การเติบโตในอุตสาหกรรมประกันภัยอิสลามชะลอตัวลงเล็กน้อยเนื่องจากวิกฤติเศรษฐกิจโลก แต่ยังคงแข่งขันภาคการเงินอิสลามอื่นๆ สภาพปัญหาของธุรกิจตะกาฟูลในประเทศไทย ได้แก่

- 1) การสร้างความพร้อมของคน โดยการปรับทัศนคติ เพิ่มพูนความรู้ และให้ประชาชนมีความเข้าใจด้านเงินอิสลามโดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านตะกาฟูล โดยธุรกิจตะกาฟูลต้องมีการกำหนดเป้าหมายการพัฒนาธุรกิจตะกาฟูลที่มีความชัดเจน และการสร้างบุคลากรที่มีความรู้ทางด้านการเงินอิสลาม การจัดตั้งสำนักงานสาขาในแต่ละพื้นที่ในแต่ละภาคของประเทศไทยเพื่อการส่งเสริมกิจกรรมการแลกเปลี่ยนความรู้ที่เกี่ยวกับการเงินอิสลามและตะกาฟูล โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำนักงานในแต่ละพื้นที่ที่สามารถเสนอผลิตภัณฑ์ตะกาฟูลที่ตอบสนองความต้องการของประชาชนในแต่ละภาคส่วนของสังคม
- 2) การสร้างนวัตกรรม การให้บริการและผลิตภัณฑ์ตะกาฟูล เพื่อรับการพัฒนาธุรกิจตะกาฟูลอย่างเต็มรูปแบบ เช่น การพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่ส่งเสริมการลงทุนตามหลักการอิสลาม เป็นต้น
- 3) การออกกฎหมายตะกาฟูลเป็นการเฉพาะเพื่อส่งเสริมให้ประชาชนชาวไทยมุสลิมและประชาชนทุกกลุ่มในประเทศไทยสามารถเข้าถึงผลิตภัณฑ์ตะกาฟูลได้มากขึ้น ธุรกิจตะกาฟูลในประเทศไทยอยู่ในระยะเริ่มต้นของการดำเนินงาน ประกอบกับมีปัญหาอุปสรรคที่อาจไม่เกื้อหนุนต่อการพัฒนาธุรกิจตะกาฟูลเท่าที่ควร อย่างไรก็ตามธุรกิจตะกาฟูลของไทยยังมีโอกาสในการพัฒนาได้ในอนาคต เนื่องจากมีปัจจัยเกื้อหนุนหลายประการ ได้แก่ ภาคเอกชนมีบทบาทนำภาครัฐในการขับเคลื่อนธุรกิจตะกาฟูล การผ่อนปรนในการกำกับดูแลของ ส.ง.ค.ป. และชาวมุสลิมในประเทศไทยที่มีขนาดใหญ่

พงศ์ระพีพร อสภากร และคณะ (2553) พบว่า อุตสาหกรรม ตะกาฟูลในประเทศไทยได้เริ่มต้นในปี พ.ศ.2549 โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อตอบสนองความต้องการของชาวไทยมุสลิม ที่จะมีประกันภัยที่ ถูกต้องตามหลักการชารีอะฮ์ ในช่วงปีแรกของอุตสาหกรรมตะกาฟูลในประเทศไทยคือ การสร้างความเข้าใจ ความตระหนัก โดยอุตสาหกรรม ตะกาฟูลในประเทศไทยช่วงแรกจะเป็นผลิตภัณฑ์ประกันภัยทางเลือก ให้กับชาวไทยมุสลิม ซึ่งระบบตะกาฟูลได้ทำให้เห็นถึงความสำคัญของการให้บริการทางการเงินอิสลามในระบบเศรษฐกิจ ซึ่งอุตสาหกรรม ตะกาฟูลได้มีการเติบโตอย่างมีนัยสำคัญ

การดำเนินงานตะกาฟูลที่มีความเก่าแก่ คือ รูปแบบ มูฆอรรอบะฮ์ (Macey, 2008; Laldin, 2008) สำหรับตะกาฟูลมี องค์ประกอบพื้นฐานสี่ประการคือ (1) ความจริงใจยึดมั่นตามแนวทาง ของตะกาฟูล (2) การบูรณาการเงื่อนไขชารีอะฮ์ ได้แก่ การแบ่งปัน การป้องกันความเสี่ยงในอนาคต การเป็นเจ้าของโดยการบริหารต้องหลีกเลี่ยงดกเบี้ยและการลงทุนที่ต้องห้าม (3) การมีศีลธรรมและจริยธรรม ในการดำเนินธุรกิจโดยเป็นไปตามหลักการและมีความซื่อสัตย์สุจริต ที่สามารถเปิดเผยความจริงได้ทั้งหมด (4) ไม่มีองค์ประกอบที่ขัดต่อ ชารีอะฮ์และสัญญาตะกาฟูลจะต้องปฏิบัติตามกฎของอิสลามอย่าง เคร่งครัด (Hamid, 2009; Billah, 1998) บัจจัยดังกล่าวข้างต้นมีเป้าหมายที่จะทำให้อุตสาหกรรมประกันภัยอยู่ในกรอบปฏิบัติตามศาสนาอิสลาม การดำเนินงานตะกาฟูลโดยพื้นฐานผู้เข้าร่วมตะกาฟูลจะมีวัตถุประสงค์หลัก เพื่อการลงทุน ผู้จัดการกองทุนจะต้องดำเนินการลงทุนที่สอดคล้องกับ ชารีอะฮ์ซึ่งทำไรจากกิจกรรมการลงทุนจะถูกแบ่งปันระหว่างทั้งสองฝ่าย ตามอัตราส่วนที่ได้ตกลงกัน รูปแบบมูฆอรรอบะฮ์ธุรกิจตะกาฟูลจะไม่ระบุ รายละเอียดในตัวสัญญาแก่สมาชิกตะกาฟูลว่านำเงินสมทบของสมาชิก ไปใช้ในการบริหารจัดการและการลงทุนตามหลักศาสนาอิสลามอย่างไร ดังนั้นเพื่อการดำเนินงานให้มีความโปร่งใสและสมาชิกสามารถตรวจสอบ

ได้ ธุรกิจตะกาฟูลจะต้องมีการประกาศผลของการบริหารจัดการและการลงทุนทุกระยะเวลา 3 เดือน เพื่อให้สมาชิกทราบผลการดำเนินงานได้ สำหรับรูปแบบการวากาละฮ์คือ สัญญาการจัดการที่ผู้เข้าร่วมที่ต้องการให้ผู้จัดการกองทุนดำเนินงานแทนพวกเขาในฐานะวาکیل (Wakil) และทำตามแนวทางที่ตั้งไว้ ในรูปแบบนี้บริษัทตะกาฟูลจะเรียกเก็บค่าธรรมเนียมล่วงหน้าสำหรับการจัดการกองทุน ส่วนผู้จัดการกองทุนไม่มีสิทธิได้รับส่วนแบ่งรายได้จากการลงทุน ในทางตรงกันข้ามผู้เข้าร่วมจะต้องรับความเสี่ยงจากการจัดการ (Mohd, 2009; Nu Htay & Zaharin, 2011; Maryam, 2014; Frenz & Soudhi, 2010; Archer & Nienhaus, 2009; Frenz, 2009; Abdul Rahman & Redzuan, 2009; Ali. et.al, 2008) ผลิตภัณฑ์ตะกาฟูลได้ถูกออกแบบมาเพื่อสำหรับประชาชนในทุกภาคส่วนของประเทศไทย แต่พบว่าผลิตภัณฑ์ตะกาฟูลยังแพร่หลายในเฉพาะชาวไทยมุสลิมที่มีรายได้ระดับปานกลางขึ้นไป ขณะที่ประชาชนที่มีฐานะยากจนไม่สามารถเข้าถึงการบริการของธุรกิจตะกาฟูลได้อย่างทั่วถึง ดังนั้นธุรกิจตะกาฟูลจึงควรให้ความสำคัญต่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีความหลากหลายและสอดคล้องกับทุกภาคส่วนของประชาชน รูปแบบการดำเนินงานวากาละฮ์จะมีจุดด้อยที่เงินสมทบและประโยชน์ที่ได้รับจากตะกาฟูลจะไม่ถือเป็นมรดกเนื่องจากเงินสมทบตะกาฟูลส่วนหนึ่งเป็นค่าบริหารจัดการตามหลักวะกาละฮ์และอีกส่วนหนึ่งเป็นเงินบริจาค ส่วนเงินที่ได้จากสัญญาตะกาฟูลทั้งหมดเป็นเงินฮิบะฮ์ ดังนั้นกรรมการชาอริอะฮ์จะต้องมีการประชุมเพื่อหาทางออกทางหลักการอิสลามในเรื่องเงินสมทบและประโยชน์ที่จะได้รับ

รูปแบบการดำเนินงานของธุรกิจตะกาฟูลที่มีความเหมาะสมกับประเทศไทยคือ รูปแบบผสมระหว่างฆุฏอระฮ์กับวากาละฮ์ ธุรกิจตะกาฟูลสามารถดำเนินงานที่ทำให้เกิดสภาพความคล่องตัว ความโปร่งใสในการดำเนินงานของธุรกิจ โดยระบุถึงรายละเอียดของการนำเงินสมทบหรือบริจาคไปใช้ในการดำเนินงานประเภทใด

การให้การช่วยเหลือแก่สมาชิกที่ประสบภัย สำหรับสภาพคล่องในการบริหารความเสี่ยง ตะกาฟูลจะมีเครื่องมือเพื่อสร้างความมั่นคงทางการเงินซึ่งการลงทุนของธุรกิจตะกาฟูลจะต้องมีการลงทุนที่สอดคล้องกับหลักการศาสนา

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาเบื้องต้น ได้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประเด็นที่ควร จะศึกษาครั้งต่อไปในอนาคตเพื่อเป็นประโยชน์ทางวิชาการและการบริหารจัดการสำหรับอุตสาหกรรมตะกาฟูลในประเทศไทย เพื่อให้ได้ ความรู้ ความเข้าใจ ผู้วิจัยจึงได้เสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ควรศึกษาแนวทางการดำเนินงานของตะกาฟูลของ ต่างประเทศ ที่มีบริบทใกล้เคียงกับประเทศไทย

2. รัฐบาลควรมีนโยบายที่มีส่วนในการผลักดันให้มีความสำคัญ กับธุรกิจประกันภัยตะกาฟูล เนื่องจากเป็นกลุ่มลูกค้าที่มีกำลังซื้อ และ ส่งเสริมพัฒนาบุคลากรของรัฐให้มีความรู้ความเข้าใจด้านการเงินอิสลาม

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

มนชยา อรุณศ. (2559). *การเปรียบเทียบความมีประสิทธิภาพของอุตสาหกรรมประกันภัยระกว้างประกันภัยทั่วไปกับตะกาฟูล. ชุดโครงการวิจัย การเงินอิสลามกับการขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทย. กรุงเทพฯ. ศูนย์นโยบายโลกมุสลิม คณะเศรษฐศาสตร์. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*

พงศรัศพีพร อสภากร, ปิยวัลย์ ศรีจำ, พิมพัชรา กุศลวิฑิตกุล, และนงนุช ตันตีสันติวังศ์. 2553. *แนวทางการพัฒนาระบบการเงินฐานรากตามหลักการศาสนาอิสลามในประเทศไทย. ชุดโครงการ "ไทย-โลกมุสลิม". สนับสนุนโดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนงานวิจัย.*

ชฎิล โรจนานนท์, อรรถพล อรรถวรเดช, นรินทร กลันทกพันธุ์, และรินทร์ธิดา เขียวธิตกุล 2553. *การศึกษาแนวทางปรับปรุงกฎหมายเพื่อส่งเสริมการพัฒนาธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย. ชุดโครงการ "ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศไทยกับประเทศในตะวันออกกลาง". สนับสนุนโดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนงานวิจัย.*

ภาษาอังกฤษ

Rahman, Z. A., & Redzuan, H. (2009). *Takaful: The 21st century insurance innovation*. McGraw-Hill (M).

Alam, S. S., & Sayuti, N. M. (2011). Applying the Theory of Planned Behavior (TPB) in halal food purchasing. *International journal of Commerce and Management*, 21(1), 8-20.

Ali, E. Odierno, HSP. & Ismail, A. (2008). *Essential guide to takaful:(Islamic insurance)*. CERT Publications Sdn. Bhd. Kuala Lumpur.

- Amin, H. Abdul Rahman, A.R. Sondoh, S.L. & Chooi Hwa, A. M. (2011). Determinants of customers' intention to use Islamic personal financing: The case of Malaysian Islamic banks. *Journal of Islamic Accounting & Business Research*, 2(1), 22-42.
- Archer, S. Abdel Karim, R.A. & Nienhaus, V. (2009). *Takaful, Islamic insurance, concepts and regulatory issues*, John Wiley & Sons (Asia) Ltd. Singapore.
- Billah, M. M. (1998). Islamic Insurance: Its Origins and Development. *Arab Law Quarterly*, 13(4), 386-422.
- Billah, M. M. (2000). Sources of Law Affecting 'Takaful' (Islamic Insurance). *International Journal of Islamic Financial Services*, 2(4), 1-9.
- Frenz, T. & Soualhi, Y. (2010). Takaful and retakaful: principles and practices, *Munich Re Retakaful*. Kuala Lumpur.
- Frenz, T. (2009). Takaful and retakaful: principles and practices, *Munich Re Retakaful, Kuala Lumpur*.
- Hamid, M. Abdul, Jamil Osman, and BA Nordin. (2009). Determinants of Corporate Demand for Islamic Insurance in Malaysia. *International Journal of Economics and Management*, 3(2). 278-96.
- Husin, M.M. and Rahman, A.A. (2013), "What drives consumers to participate into family Takaful schemes? A literature review", *Journal of Islamic Marketing*, 4(3). 264-280.

- Hussain, M. and Pasha, A. (2011), "Conceptual and operational differences between general Takaful and conventional insurance", *Australian Journal of Business and Management Research*, 1(8). 23-28.
- Khraim, H. (2010). Measuring religiosity in consumer research from Islamic perspective. *International Journal of Marketing Studies*, 2(2). 166-179.
- Laldin, MA. (2008) 'Islamic financial system: the Malaysian experience and the way forward', *Emerald Group Publishing Limited*, 24(3). 217-238.
- Macey, CS. (2008). *An overview of Islamic insurance*. London. The International Cooperative and Mutual Insurance Federation (ICMIF).
- Maizaitulaidawati, Md.H. & Asmak, Ab.R. (2016). Predicting intention to participate in family takaful scheme using decomposed theory of planned behaviour. *International Journal of Social Economics*, 43(12), 1351 — 1366.
- Maryam Dikko. (2014). An Analysis of Issues in Takaful (Islamic Insurance). *European Journal of Business and Management*, 6(15). 2014.
- Mehree Iqbal, Nabila Nisha. (2016). The Role of Religion on Purchase Behavior of Muslim Consumers: The Context of Bangladesh. *In Advances in Islamic Finance, Marketing, and Management*. Published online: 16 Jan 2017; 245-270.

- Mohd, B. (2009) Shari'ah Principles Governing Takaful Models. In: Archer, Simon et al., *Takaful Islamic Insurance: Concepts and Regulatory*, 43.
- Mokhlis, S. (2009). Relevancy and Measurement of Religiosity in Consumer Behavior Research. *International Business Research*, 2(3). 75—84.
- NuHtay, S. and Zaharin, H. R. (2011). Critical Analysis on the Choice of Takaful (Islamic Insurance) Operating Models in Malaysia.
- Qasaymeh, Khaled. (2011). "Islamic Banking in South Africa: Between the Accumulation of Wealth and the Promotion of Social Prosperity." *The Comparative and International Law Journal of Southern Africa*, 44(2). 275-92.
- Wilson, Jonathan Liu, (2012) "The challenges of Islamic branding: navigating emotions and halal", *Journal of Islamic Marketing*, 2(1). 28-42.
- Zainuddin, S., & Noh, I. N. M. (2013). An overview of the emergence of Takaful: An Islamic type of insurance policy. *International Journal of Business and Economics Research*, 2(5). 112-115.